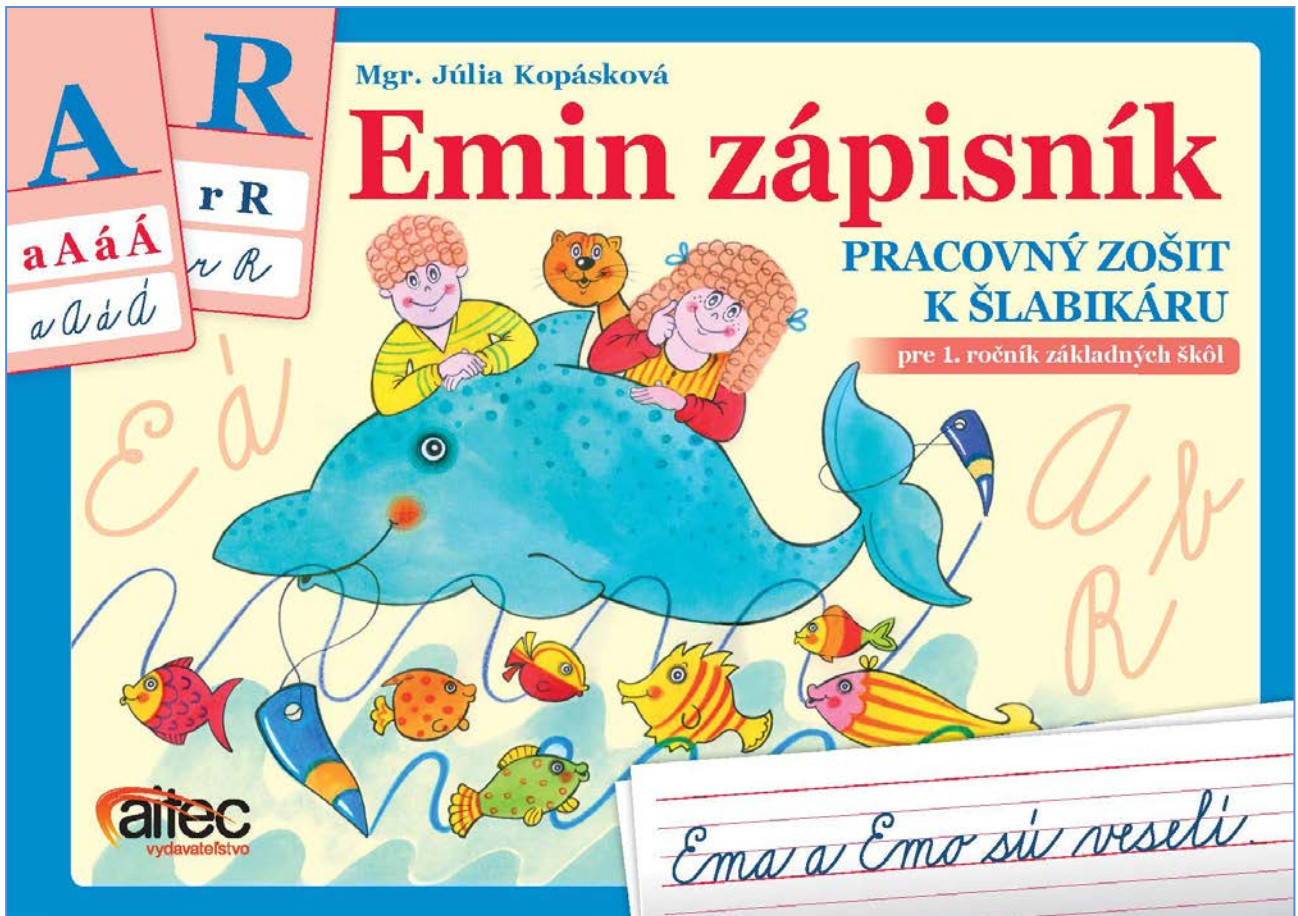

Júlia Kopásková

EMIN ZÁPISNÍK

Pracovný zošit k šlabikáru pre 1. ročník ZŠ

Metodické komentáre

© 2012, Vydavateľstvo AITEC, s. r. o., Bratislava

Všetky práva vyhradené.

Autorka ©

Mgr. Júlia Kopásková

Ilustrácie ©

Jaroslava Kolačková

Šéfredaktor

Mgr. Walter Hirschner

Redaktorka

Mgr. Ľuba Nguyen

Jazyková korektúra

Mgr. Jana Lučeničová

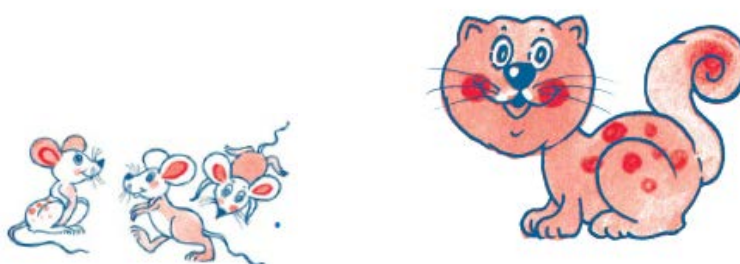

Zalomenie a grafická úprava ©

Mgr. Ľuba Nguyen

Vydal ©

AITEC, s. r. o.
Slovinská 12
821 04 Bratislava
v roku 2012
www.aitec.sk

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať bez súhlasu majiteľa práv.

V diele sú použité ukážky z diela *J. Kopásková: Emin zápisník* – pracovný zošit k šlabikáru pre 1. ročník ZŠ.

Obsah metodických komentárov

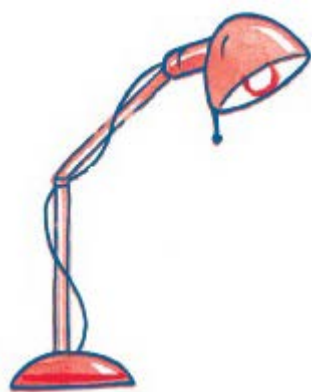
<u>Obsah pracovného zošita</u>	s. 5
<u>Úvod</u>	s. 6
<u>Štruktúra pracovného zošita</u>	s. 6-8
Písmená	s. 7
Motivačné príbehy	s. 7
Rozumkáčik	s. 8
Hodnotenie	s. 8
<u>Typy cvičení</u>	s. 9-15
Cvičenia na uvoľnenie ruky	s. 9
Cvičenia pre žiakov s rýchlejším pracovným tempom	s. 9
Cvičenia určené na analýzu a syntézu slov (autodiktát)	s. 10
Cvičenia na odpis písmen a viet	s. 11
Ďalšia možnosť, ako zamestnať žiakov s rýchlejším pracovným tempom ...	s. 12
Cvičenia zamerané na spájanie písmen do slabík	s. 12
Cvičenia zamerané na spájanie slabík do slov	s. 13
Cvičenia na tvorbu slov so spoluhláskovými skupinami na začiatku slova ..	s. 14
Cvičenia určené na prácu doma	s. 14
Cvičenia, v ktorých treba vyhľadať a prečiarknuť obrázok/slovo, ktorý/-é tam nepatrí	s. 15
Cvičenia na vytlieskavanie viet po slabikách	s. 15
<u>Odporúčania na prácu s cvičeniami</u>	s. 16-35
Strana 2	s. 16
Strana 3	s. 16
Strana 4	s. 17
Strana 5	s. 18
Strana 6	s. 18
Strana 7	s. 19
Strana 8	s. 19
Strana 9	s. 20
Strana 10	s. 20
Strana 11	s. 21
Strana 12	s. 21
Strana 13	s. 21
Strana 14	s. 23
Strana 15	s. 23
Strana 16	s. 23
Strana 17	s. 24

Strana 18	s. 24
Strana 19	s. 25
Strana 20	s. 25
Strana 21	s. 25
Strana 22	s. 26
Strana 23	s. 26
Strana 24	s. 27
Strana 25	s. 27
Strana 26	s. 27
Strana 27	s. 28
Strana 28	s. 28
Strana 29	s. 28
Strana 30	s. 29
Strana 31	s. 29
Strana 32	s. 29
Strana 33	s. 29
Strana 34	s. 30
Strana 35	s. 30
Strana 36	s. 30
Strana 37	s. 30
Strana 38	s. 30
Strana 39	s. 31
Strana 40	s. 31
Strana 41	s. 31
Strana 42	s. 31
Strana 43	s. 31
Strana 44	s. 31
Strana 45	s. 32
Strana 46	s. 32
Strana 47	s. 32
Strana 48	s. 32
Strana 49	s. 33
Strana 50	s. 33
Strana 52	s. 33
Strana 54	s. 33
Strana 56	s. 33
Strana 57	s. 34
Strana 59	s. 34
Strana 61	s. 34
Strana 62	s. 34
Strana 63	s. 34
Vnútoraná strana obálky – PEXESO	s. 35
<u>Záver</u>	s. 35

Obsah pracovného zošita

Arašidy (písmeno <i>A</i>)	s. 2
Iskerníky (písmeno <i>I</i>)	s. 4
Ema (písmeno <i>E</i>)	s. 6
Tri oriešky (písmeno <i>O</i>)	s. 8
Čarovný uterák (písmeno <i>U</i>)	s. 10
Mačička (písmeno <i>M</i>)	s. 12
Lavička (písmeno <i>L</i>)	s. 14
V mori (písmeno <i>V</i>)	s. 17
Sýkorky (písmeno <i>S</i>)	s. 20
Jabloň (písmeno <i>J</i>)	s. 23
Prekvapenie (písmeno <i>P</i>)	s. 26
Návšteva (písmeno <i>N</i>)	s. 29
Zajo – Emin zaujímavý sen (písmeno <i>Z</i>)	s. 33
Bláznivá zábava s balónmi (písmeno <i>B</i>)	s. 37
Tóno (písmeno <i>T</i>)	s. 41
Ema a Dodo (písmeno <i>D</i>)	s. 46
Cukríky (písmeno <i>C</i>)	s. 49
Kaštieľ (písmeno <i>K</i>)	s. 52
Rybár a rybka – stará ruská rozprávka (písmeno <i>R</i>)	s. 57
Škoricová kaša (písmeno <i>Š</i>)	s. 63

ÚVOD

Pracovný zošit *Emin zápisník* je určený pre žiakov prvého ročníka základných škôl, ich pedagógov i rodičov. Vznikol s úmyslom pomôcť žiakom pri osvojovaní elementárnych zručností v čítaní a písaní prostredníctvom motivujúcich a podnetných textov i cvičení.

Obsah a didaktické spracovanie pracovného zošita umožňuje žiakom učiť sa počúvať, čítať s porozumením, písať a myslieť v súvislostiach. Podporuje rozvoj ich emocionálnej stránky, tvorivosti, komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí, intrapersonálnych (rozvíjanie sebaúcty) a interpersonálnych spôsobilostí (správanie podľa spoločenských pravidiel, nadväzovanie kontaktov spoločensky prijateľným spôsobom, udržiavanie harmonických vzťahov, citlivosť a ohľaduplnosť k svojmu okoliu).

V pracovnom zošite sa nachádzajú cvičenia zamerané na uvoľnenie ruky pred písaním, na analýzu a syntézu slov, odpis písmen, slov a viet, spájanie písmen do slabík, spájanie slabík do slov, tvorbu slov so spoluhláskovými skupinami na začiatku slova, úlohy, v ktorých treba určiť slovo (obrázok) nepatriace do danej skupiny, cvičenia na vytlieskavanie viet po slabikách, cvičenia pre žiakov s rýchlejšim pracovným tempom a úlohy určené na prácu doma s rodičmi.

Ilustrácie pani Jaroslavy Kolačkovej vhodne dopĺňajú text, umocňujú estetický a emocionálny zážitok žiakov z čítaného alebo počutého príbehu a pomáhajú im pri vytváraní predstáv a pri chápaní zmyslu počutého alebo čítaného textu.

ŠTRUKTÚRA PRACOVNÉHO ZOŠITA

Pracovný zošit má 64 strán. Tvorí ho 20 samostatných celkov k jednotlivým písmenám, ktoré sú radené v nasledujúcom poradí:

A, I, E, O, U, M, L, V, S, J, P, N, Z, B, T, D, C, K, R, Š. Písmenu Y nie je venovaná samostatná kapitola.

V úvode každého celku sa nachádza motivačný príbeh spolu s obrázkom. Za ním nasledujú cvičenia a úlohy k danému písmenu. Pracovný zošit je obohatený o rubriku *Rozumkáčik* a o priestor určený na sebahodnotenie žiakov.

Stmeľujúcim prvkom celého pracovného zošita je sprievodná postavička dievčaťa Emy (z tohto dôvodu názov *Emin zápisník*) a jej rodiny.

Na zadnej časti obálky sa nachádza pexeso určené na vystrihovanie. Sú na ňom zobrazené zvieratká, s ktorými sa stretli v pracovnom zošite počas školského roka.

Písmená

Na začiatku každej kapitoly sa v ľavej hornej časti strany nachádzajú tvary preberaného písmena v tlačenej aj písanej podobe.

Motivačné príbehy

Ku každému preberanému písmenu sa viaže motivačný príbeh. Jeho úlohou je zaujať žiakov a podporiť ich v snahe riešiť cvičenia a úlohy, ktoré sa od neho ďalej odvíjajú. Príbehy opisujú zážitky dievčatka Emy, jej brata Ema a ich rodičov. Emina rodina je prototypom zdravej, fungujúcej rodiny. Jej členovia sa majú radi, prejavujú si vzájomne úctu a pomáhajú si. Prostredie, v ktorom sa dej príbehov odohráva, je žiakom blízke, pretože vychádza z bežného života.

Niektoré príbehy majú charakter rozprávky. Tento prvok obohacuje texty, robí ich pre žiakov tohto veku pútavejšími a vhodnou formou podporuje rozvoj ich fantazijných predstáv. Všetky príbehy na seba navzájom nadväzujú. Toto prepojenie pomôže žiakom lepšie chápať a porozumieť počutý/čítaný text. Počúvanie a čítanie Eminých zážitkov pomáha rozvíjať emocionálnu stránku žiakov a podnecuje v nich pozitívny vzťah k prírode, kultúre a vlasti.

Texty príbehov sú štylizované tak, aby rozširovali slovnú zásobu žiakov. Neobmedzujú sa len na slová, ktoré žiaci poznajú, obsahujú aj výrazy, ktoré pravdepodobne zatiaľ v ich aktívnej slovnej zásobe chýbajú. Keďže sú motivačné texty príbehom, nemôžu byť (najmä na začiatku) bežnými šlabikárovými textami, v ktorých sa nachádzajú len známe osvojené písmená. Z tohto dôvodu obsahujú nielen písmená a slová, ktoré žiaci dokážu prečítať, ale aj tie, ktoré väčšina z nich ešte prečítať nedokáže.

Tento fakt nám ponúka možnosť nechať žiakov v textoch vyhľadať, identifikovať (zakrúžkovať) práve preberané písmeno alebo podčiarknuť slová, ktoré už vedieť prečítať. Takéto aktivity pomôžu rozvíjať čitateľské schopnosti a samostatnosť žiakov.

S pribúdajúcim osvojovaním si ďalších písmen začnú žiaci v textoch nachádzať čoraz viac slov, ktoré dokážu prečítať. Posilní to ich sebavedomie a snahu oboznamovať sa s ďalšími písmenami. Žiaci, ktorí prišli do školy s už osvojenými čitateľskými schopnosťami, v motivačných textoch nájdu možnosť seberealizácie (môžu čítať úvodné texty namiesto pedagóga).

Rozumkáčik

Rozumkáčik

Odpovedz:

- ✿ Kde bola Ema s Emom a rodičmi 13. júna?
- ✿ Ktoré zvieratá Emu zaujali?
- ✿ Čo je *terárium*?
- ✿ Čo sú to *plazy*?
- ✿ Pri plote ktorého vtáka sa Ema a Tóno stretli?
- ✿ Ako vyzerá vták emu?
- ✿ Čo Tóno oslavoval?
- ✿ Čo Emu upútalo?
- ✿ Porozmýšľaj, prečo si Ema Tóna obľúbila. Pretože je milý alebo preto, že sa vyzná v lietadlách?
- ✿ Čo je to *plast*?
- ✿ Čo znamená slovo *zízal*?
- ✿ Čo znamená *nastaviť lietadlo na plný plyn*?

- ✿ Nájdi v príbehu niekoľko *T, t*. Zakrúžkuj ich .
- ✿ Podčiarkni ceruzkou slová a vety, ktoré už vieš prečítať.

V tejto rubrike sú žiakom kladené otázky, ktorými zisťujeme, či čítali s porozumením, pochopili zmysel prečítaného alebo počutého textu a zapamätali si z neho základné informácie.

Kladenie otázok a následné odpovede žiakov pomôžu rozvíjať ich komunikačné zručnosti.

Otázky začínajúce sa slovami „*Myslíš si*“ sú formulované tak, aby podporovali rozvoj fantázie a kritického myslenia žiakov.

Niektorými otázkami zisťujeme, či žiaci poznajú význam menej známych slov vyskytujúcich sa v texte. Vysvetlením ich významu rozširujeme slovnú zásobu žiakov.

Mnohé úlohy v *Rozumkáčiku* vyzývajú žiakov, aby podčiarkli tie slová a vety, ktoré už dokážu prečítať. Vyhľadávanie podporuje rozvoj čitateľských schopností žiakov, ich samostatnosti a sebavedomia. Tento typ úloh sa vyskytuje od písmena *S*.

V *Rozumkáčiku* sa nachádzajú aj úlohy, pomocou ktorých sa žiaci učia poznávať písmená. Úlohou žiakov je identifikovať preberané písmená v texte. Dôležité je to najmä pri preberaní písmen, ktoré sú tvarovo podobné iným písmenám.

Identifikáciu novopreberaného písmena odporúčame realizovať v škole po vyvedení nového písmena. Je vhodné, aby žiaci pracovali samostatne. Pedagóg sleduje prácu žiakov a pomôže tým, ktorí to potrebujú. Žiaci majú túto činnosť radi a pracujú rýchlo. Výnimkou sú žiaci s dyslexiou, ktorí potrebujú pomoc pedagóga.

Hodnotenie

Na konci každej kapitoly sa nachádza priestor

na hodnotenie žiaka – tri rôzne obrázky Eminej tváričky. Je určené pre pedagóga alebo samotného žiaka.

Zakrúžkovaním alebo vyfarbením jednej z tváričiek sa hodnotí výkon žiaka (ako sa mu darilo) pri vypracovávaní úloh a cvičení k danému písmenu. Spravodlivé a povzbudzujúce hodnotenie pedagóga a aj sebahodnotenie žiaka je pre žiakov motiváciou, vedie k vytváraniu pozitívneho obrazu o sebe samom a vytváraniu sebadôvery, pomôže im rozvíjať sebakritiku a pocit zodpovednosti za svoju prácu.

TYPY CVIČENÍ

Cvičenia na uvoľnenie ruky

1 Dokresli jabloňové listy.

Cvičenia na uvoľnenie ruky obsahovo nadväzujú na úvodný príbeh, čo je pre žiakov veľmi motivujúce. Väčšinou sú umiestnené pod motivačným textom a ilustračným obrázkom.

V týchto cvičeniach je úlohou žiakov nakresliť (oriešky, arašidy...) alebo dokresliť (lupene, vlasy...) konkrétny

motív (tvar) vyplývajúci z textu alebo určený vzorom.

Tieto činnosti žiakom umožňujú uvoľniť si ruku pred písaním, zlepšiť jemnú motoriku zápästia a prstov. Zároveň si hrovou formou nacvičujú časť tvaru preberaného písaného písmena. V prípade, že sa žiakom obrázok asociuje s daným písmenom, pomôže im to lepšie zapamätať si jeho tvar.

Keďže kreslenie patrí väčšinou medzi obľúbené činnosti žiakov, z práce na tomto cvičení budú mať radosť. Kreslením alebo dokresľovaním sa rozvíja predstavivosť a tvorivosť žiakov a ich schopnosť graficky sa vyjadriť.

Odporúčame viesť žiakov k tomu, aby tieto cvičenia robili obyčajnou ceruzkou. Vyjadrujú to aj zadania formulované slovami *kresli* alebo *dokresli*.

Pri práci neodporúčame používať pero ani farebnú ceruzku, pretože ak by sa im obrázok nepodaril nakresliť na prvýkrát, nedal by sa vygumovať a boli by z výsledku svojej práce nešťastní. Z rovnakých dôvodov je vhodné žiakov usmerňovať, aby pri kreslení netlačili ceruzkou na podložku.

Cvičenia pre žiakov s rýchlejším pracovným tempom

 Balóny vyfarbi.

Tieto cvičenia sú určené pre žiakov, ktorí pracujú rýchlejšie ako ostatní. Vyjadruje to aj piktogram formuly, ktorá symbolizuje rýchlosť.

V týchto cvičeniach je úlohou žiakov niečo dokresliť (obyčajnou ceruzkou) alebo vyfarbiť (farebnými ceruzkami). Práca ich má zmysluplne zamestnať v čase, keď ostatní žiaci ešte pracujú na predchádzajúcom cvičení. Tieto cvičenia pomôžu pedagógom pri zabezpečovaní pokojného prostredia v triede. Žiaci pracujúci pomalším tempom tento typ cvičenia robiť nemusia.

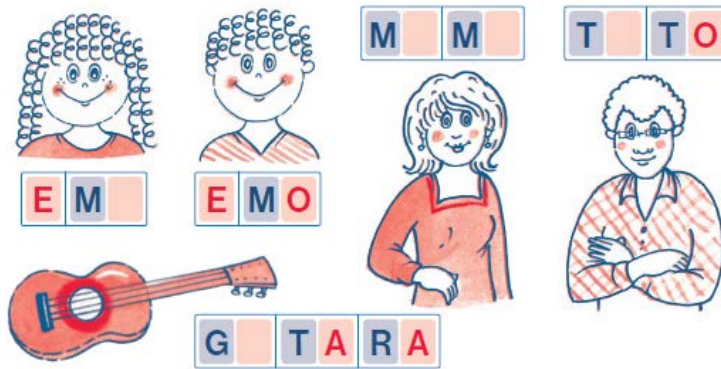
Ďalšie námety na aktivity pre žiakov s rýchlejším pracovným tempom

Žiakov, ktorí skončili prácu skôr, môžeme zamestnať prekresľovaním kresby z pracovného zošita na priesvitný papier vo formáte A5.

Ďalšou činnosťou môže byť modelovanie pomocou kúska špagátu. Úlohou žiaka je vytvoriť z kúska špagátu svoju kresbu: Emin vlas, lupeň kvetu, morskú vlnu alebo práve preberané písmeno.

Cvičenia určené na analýzu a syntézu slov (autodiktát)

2 Pomenuj obrázky a pomenovania vytlieskaj. Dopíš chýbajúce tlačené písmená.

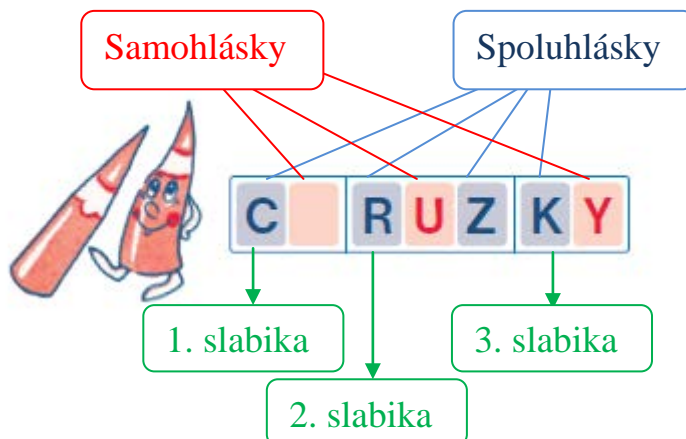

Tieto cvičenia rozvíjajú schopnosť analýzy a syntézy slov. Schopnosť analyzovať slová pomôže žiakom zvládnuť čítanie otvorených aj uzavretých typov slabík. Naučí ich pomáhať si pri čítaní dlhších a zložitejších slov. Tým, že deti budú čítať slová po slabikách,

predídeme vytvoreniu zlozvyku dvojitého čítania (zbytočnému opakovaniu slov a tichému hláskovaniu). Slová sú zobrazené pomocou obrázkov.

Pri každom obrázku je graficky znázornené delenie slova na slabiky a jednotlivé hlásky.

Napríklad slovo CERUZKY:

Slová sú graficky znázornené tak, aby v nich bolo možné pozorovať slabiky a zároveň aj písmená. Slabiky sú zvýraznené modrým rámčekom, písmená sú oddelené farebne. Písmená sú modrej (spoluhlásky) alebo červenej (samohlásky) farby, aby nielen jednotlivé slabiky v slove, ale aj písmená v slabikách boli graficky oddelené.

Úlohou žiakov je pomenovať obrázky a pomenovania vytlieskať. Pokyn vytlieskaj pomenovania v zadaní úloh znamená vyslabikuj slová.

V prípade, že žiaci s analýzou slov na slabiky nemajú problémy, môžeme s nimi skúsiť analyzovať aj slabiky na hlásky, a to už v čase, keď ešte nevedia čítať a nepoznajú písmená. (Žiaci, ktorí už poznajú písmená, sa pri analýze slabík na hlásky nepozerajú do zošita.) Napriek tomu, že žiaci nepoznajú písmená pri obrázkoch, žiadame od tých, ktorí to zvládnu, aby

na základe sluchovej analýzy určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesnutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v týchto cvičeniach. Je vhodné, aby si žiaci precvičovali analýzu slov na slabiky a slabík na hlásky aj doma. Toto úsilie určite prinesie svoje ovocie v podobe neskoršieho bezproblémového čítania.

Dopĺňaním chýbajúcich písmen k pomenovaniu obrázkov (autodiktátom) si žiaci cvičia schopnosť syntetizovať hlásky do slabík a slabiky do slov. Zároveň u nich rozvíjame schopnosť samostatne písať slová bez vynechávania písmen.

Okienka na jednotlivé písmená pri obrázkoch poskytujú žiakom možnosť sebakontroly. Ak vynechajú písmeno, prázdne okienko bude pre nich signálom, že urobili chybu.

Pomenovanie obrázkov a písanie pomenovaní pod obrázky u nich rozvíjajú slovnú zásobu a schopnosť písať „s porozumením“.

Žiaci prvého ročníka ešte nevedia správne používať a umiestňovať dĺžne. Treba im s touto činnosťou pomôcť – upozorniť ich na chýbajúce dĺžne a pomôcť im opraviť tie, ktoré napísali na nesprávne miesto.

Keďže v tomto type cvičení používame veľké tlačené písmená (žiadame to aj od žiakov), žiaci sa ich naučia písať a používať. Túto zručnosť využijú v iných cvičeniach alebo v časopisoch v dopĺňovačkách.

Cvičenia na odpis písmen a viet

2

Odpíš vety.

Rybár lovil v mori ryby.

Tento druh cvičení slúži na precvičovanie písania tvarov písaných písmen slovenskej abecedy a ich správneho spájania do slabík, slov a viet. Vety určené na odpis (od písmena *M*) obsahovo nadväzujú na motivačný text.

Toto prepojenie neplní len motivačný účel, ale zároveň pomáha žiakom lepšie pochopiť zmysel odpisovaných viet.

Treba dbať na správnosť odpísaného textu. Prípadné chyby odporúčame žiakom nevyznačovať červeným perom, aby to nepôsobilo demotivujúco. Vhodnejšie je, ak ich na chyby upozorníme a poradíme im, akým spôsobom si ich môžu opraviť. Rovnako ako na správnosť treba dbať aj na úhl'adnosť písma. Aj v tomto prípade neodporúčame opravovať neúhl'adné písmo červeným perom. Vhodnejšie je nájsť najkrajšie (najviac sa podobajúce danému tvaru) písmeno alebo slovo, ukázať ho žiakovi a povedať mu: *Toto písmeno (slovo) sa*

mi páči, skutočne sa ti vydarilo. Spomínané pekne napísané slovo môže pedagóg zakrúžkovať ľubovoľnou farebnou ceruzkou.

Ak má žiak všetko správne a úhľadne napísané, jednotlivé písmená a slová nekrúžkujeme, ale dáme mu na konci cvičenia hviezdičku (pečiatku, jednotku). Tento návrh hodnotenia však slúži iba na inšpiráciu, každý pedagóg má možnosť výberu hodnotenia.

Keďže v triedach sa vyskytujú aj žiaci, ktorí píšu ľavou rukou, sú predpísané tvary písmen a textov umiestnené nielen na začiatku, ale i na konci riadkov. Z rovnakého dôvodu sú vety predpísané tak, aby ich žiaci odpisovali pod vzor.

Dalšia možnosť, ako zamestnať žiakov s rýchlejším pracovným tempom

Žiakov, ktorí skončili s odpisovaním viet skôr (vety na odpis sa nachádzajú od písmena *M*), opäť zamestnáme doplnkovou činnosťou. Vo vetách, ktoré napísali, môžu jemne zakrúžkovať červenou ceruzkou všetky *A, a, á, I, i, í, y, ý, E, e, é, O, o, ó, U, u, ú*. Zakrúžkovanie samohlások je vlastne optické rozdelenie slova na slabiky. Je to jednoduchá činnosť, ktorú žiaci ľahko zvládnu a pomôže im pri čítaní. Po skončení krúžkovania si žiaci dané vety prečítajú, prípadne môžu na každý červený krúžok jemne tlesknúť.

Týmto spôsobom možno deliť na slabiky len slová, v ktorých sa nevyskytujú dvojhlasiky.

Cvičenia zamerané na spájanie písmen do slabík

4 Spájaj modré písmená s červenými písmenami. Spojenia napíš tlačnými písmenami.

M	A	Á	_____
L	I	E	_____
V	O	U	_____

Tieto cvičenia sa nachádzajú pri písmenách *M, L, V, S, J*. Sú určené na spájanie písmen do slabík.

Samohlásky sú aj v týchto cvičeniach odlíšené červenou a spoluhlásky modrou farbou. Z tohto dôvodu bude žiakom pokyn *Spájaj modré písmeno s červeným* zrozumiteľný. Pochopia, čo sa od nich žiada, a farebne odlíšené písmená sa im budú dobre spájať.

Žiakov upozorníme na to, aby v jednom spojení bolo len jedno červené písmeno (aby neskladali slová). Modré môžu byť aj dve (pri písmenách *S, J*), pretože slabika sa tvorí jednou samohláskou a rôznym počtom spoluhlások. Je dôležité, aby sme tieto cvičenia robili so žiakmi na tabuli.

Spoje pred zapisovaním vyznačia oblúčikmi, najlepšie každú slabiku inou farbou. Slabiky píšu tlačným písmom, pretože je to pre nich jednoduchšie.

Nebudú zaťažovaní písaním písaných tvarov a plne sa sústredia na tvorbu slabík. Na tabuli im ukážeme, akým spôsobom sa oddeľujú slabiky čiarkami.

Napríklad: *MA, ME, MI, MO, MU*

Pri písmenách *M, L* a *V* tento druh cvičení žiakom pomôže pri nácviku tvorenia, čítania a písania otvorených slabík.

Pri písmenách *S* a *J* sú už tieto cvičenia zamerané aj na nácvik tvorenia, čítania a písania zatvorených slabík.

Osvojenie schopnosti tvoriť a čítať slabiky prispieva k rozvíjaniu schopností žiakov správne čítať slová po slabikách (bez tzv. dvojitého čítania).

Je vhodné žiakov napomínať, aby čítali slová pomalším tempom, po slabikách. Tento fakt treba vysvetliť aj rodičom, ktorí neraz nútia svoje deti čítať celé slová naraz, rýchlym tempom, čo je nežiaduce.

Cvičenia zamerané na spájanie slabík do slov

8 Spoj dve kartičky tak, aby vzniklo slovo. Napíš ho tlačенými písmenami. (Všimni si, že aj písmená na jednej kartičke môžu tvoriť slovo.)

L Á	M A	L A	MALÉ,
L É	M Á	M O	_____
L Í	M E	M U	_____
L Ú	E	M A	_____

Tieto cvičenia sa nachádzajú od písmena *M* po písmeno *D*. Žiaci si v nich precvičujú spájanie slabík do slov a rozvíjajú schopnosť vnímať v slove slabiky. Táto schopnosť je predpokladom správneho čítania slova po slabikách.

Cvičenia je vhodné písať aj na tabuľu, súbežne s prácou v pracovnom zošite. (Deti, ktoré chcú byť len divákmi, však pracovať pri tabuli nenútime.)

Pred písaním slov spoje vyznačíme oblúčikmi, najlepšie každé slovo inou farbou. Z rovnakých dôvodov ako pri predchádzajúcom type cvičení píšeme tlačným písmom. Žiaci v zošitoch oddeľujú slová čiarkami podľa vzoru, ktorý s nimi robíme na tabuli.

Spájať možno rôzny počet slabík: jednu, dve alebo tri..., pretože slovo sa môže skladať z jednej, dvoch, troch... slabík.

Pri skladaní konkrétneho slova možno použiť každú kartičku len raz. (Ak je v cvičení len jedna kartička so slabikou *MA*, nemožno v tomto cvičení vytvoriť slovo *mama*.) Pri skladaní druhého slova opäť môžeme použiť všetky kartičky, no každú možno použiť zas len raz.

Pri skladaní slov môžeme vytvoriť systém: postupne skúšať spájať každú slabiku s každou. Tento spôsob však nevyhovuje všetkým deťom.

Pri písmenách *M, L, V, S, J* žiaci spájajú do slov len otvorené slabiky.

Cvičeniami pri ostatných písmenách si precvičujú skladanie slov nielen z otvorených, ale aj zo zatvorených slabík.

Cvičenia označené domčekom pri písmenách *K* a *R* rozvíjajú schopnosť žiakov čítať a písať slová so slabikami obsahujúcimi spoluhláskové skupiny.

Cvičenia na tvorbu slov so spoluhláskovými skupinami na začiatku slova

 Piš slová, ktoré sa začínajú dvoma modrými písmenami. Napríklad: *klope*, ...

M	L	V	S	J	P	N
Z	B	T	D	C	K	
A	I	E	O	U		

Tieto cvičenia sa nachádzajú v kapitolách k písmenám *K* a *R*. Sú označené piktogramom domčeka, čo znamená, že sú určené na prácu doma so spoluprácou rodičov. Je to preto, že hľadanie požadovaných slov je časovo náročné

a zároveň si vyžaduje individuálny prístup s prihliadaním na individuálne schopnosti a zručnosti každého žiaka. Niektorí žiaci cvičenie nedokážu urobiť bez pomoci, no zároveň je pre nich táto činnosť veľmi potrebná. Pomôže im rozvíjať schopnosť čítať a písať slová začínajúce sa na slabiky, v ktorých sa nachádzajú spoluhláskové skupiny.

Pre lepšie pochopenie a samotnú realizáciu tohto cvičenia sú samohlásky a spoluhlásky opäť farebne odlišené. Pokyn *Piš slová, ktoré sa začínajú dvoma modrými písmenami* je pre žiakov zrozumiteľný, najmä vtedy, keď sú v cvičení pod linajkami vypísané všetky doteraz známe modré a červené písmená.

Pri písaní slov si môžeme pomôcť aj takým spôsobom, že najprv hľadáme všetky slová začínajúce sa modrými písmenami ML: *mladá*, *mláka*, *mlok*. Potom hľadáme slová začínajúce modrými písmenami SM: *smotana*, *smola*, *smeje sa*. Nakoniec hľadáme slová začínajúce modrými písmenami SL: *Slávo*, *slané*, *slovo*, *slivka* atď.

Cvičenia určené na prácu doma

 Vráť sa k úvodnému príbehu. Popros rodičov, aby ti pomenovali písmená, ktoré ešte nepoznáš. Potom sa snaž prečítať celý príbeh sám/sama.

Cvičenia označené piktogramom domčeka sú určené na prácu v domácom prostredí s asistenciou rodičov (prípadne blízkych osôb, ak žiak rodičov nemá). Je to z toho dôvodu, že sú časovo náročné, vyžadujúce si individuálny prístup. Práca v domácom prostredí žiakom poskytuje čas na dlhšie premýšľanie, domácu pohodu,

možnosť vypracovať cvičenie precízne, bez časového stresu, v spolupráci rodičov. Keďže sú najdôležitejšími ľuďmi v živote dieťaťa, nesmú chýbať ani vtedy, keď sa učí čítať a písať.

Tieto cvičenia poskytujú možnosť rozvíjať komunikáciu medzi dieťaťom a rodičom a zároveň spoluprácu rodiča so školou.

Dôležité je oboznámiť rodičov s tým, že dieťa si má pri čítaní pomôcť slabikovaním, aby si neosvojilo nesprávne spôsoby čítania.

Cvičenia, v ktorých treba vyhľadať a prečiarknuť obrázok (slovo), ktorý/-é tam nepatrí

6 Prečiarkni slovo, ktoré sem podľa teba nepatrí. Vysvetli prečo.

voda

Linda

Vanda

Dana

V úlohách tohto typu žiaci identifikujú v skupine obrázkov/slov jeden obrázok/jedno slovo, ktorý/ktoré nepatrí medzi ostatné a vyškrtnú ho.

Žiaci obrázky (slová) pozorujú, porovnávajú, hľadajú medzi nimi podobnosti (rozdiele), až pokým nezistia, prečo daný obrázok/dané slovo medzi ostatné nepatrí. Svoje riešenie musia vedieť aj odôvodniť.

Tieto činnosti rozvíjajú u žiakov schopnosť čítať s porozumením, kriticky myslieť, pretože musia hľadať súvislosti, vyriešiť jednoduchý problém, musia vedieť argumentovať a zdôvodniť spôsob svojho riešenia.

Úlohy sú divergentné (majú viac riešení). Záleží na tom, ktoré kritérium si na porovnanie obrázkov/slov žiaci zvolia (napr. všetky slová začínajúce sa rovnakým písmenom alebo všetky slová označujúce zvieratá).

Každé riešenie, ktoré vie žiak primerane odôvodniť, považujeme za správne.

Každý žiak bude mať samozrejme vypracované len jedno riešenie,

ktoré odôvodní. Môže si ho porovnať s riešeniami ostatných spolužiakov.

Cvičenia na vytlieskavanie viet po slabikách

6 Zakrúžkuj všetky a, á, y, e, u. Vetu vytlieskaj.

Jeme nugáty a smežeme sa.

V týchto cvičeniach je úlohou žiakov hľadať a krúžkovať vo vete červenou ceruzkou všetky samohlásky a následne vytlieskať

slabiky v slovách, ktoré tvoria vetu.

Tieto cvičenia rozvíjajú schopnosť žiakov vnímať v slovách slabiky.

Táto schopnosť im pomôže pri získaní správnych čitateľských zručností.

Žiaci si budú pomáhať čítaním slov po slabikách, čím sa predíde už spomínanému tzv. dvojitému čítaniu.

ODPORÚČANIA NA PRÁCU S CVIČENIAMI

Strana 2

Úvodná strana k písmenu A.

2/motivačný príbeh

Úvodný motivačný príbeh prečíta pedagóg, prípadne žiak, ktorý má osvojené čitateľské zručnosti.

2/práca s ilustráciou

Žiaci môžu vo svojom voľnom čase ilustráciu vyfarbiť. Povieme im, že Ema a Emo majú hnedé vlasy. Bude sa o tom písať v kapitole s písmenom E na strane 6. Mama má pôvodne hnedé vlasy, teraz sú odfarbené na hnedočerveno a tato má vlasy hnedé ako jeho deti.

2/Rozumkáčik

Otázky a úlohy v *Rozumkáčiku* prečíta pedagóg, prípadne žiak, ktorý už vie čítať.

2/1

Kreslenie arašidov slúži na rozcvičenie ruky pred písaním. Nezáleží na tom, akým spôsobom žiaci arašidy kreslia (od linajky po linajku, voľne v priestore medzi linajkami...), dôležité je rozcvičenie ruky pred písaním.

2/2

Pri písaní častí tvarov písmena A žiakov upozorníme, aby tvary písali vpravo užšie, skoro rovné.

Strana 3

3/3

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. **V prípade, že žiaci s analýzou slov na slabiky nemajú problémy**, môžeme s nimi skúsiť analyzovať aj slabiky na hlásky.

(Žiaci, ktorí už poznajú písmená, sa pri analýze slabík na hlásky nepozerajú do zošita.) Napriek tomu, že žiaci nepoznajú všetky písmená pri obrázkoch, žiadame od tých, ktorí to zvládnu, aby na základe sluchovej analýzy určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

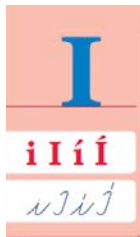
Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*MA, RA, TA...*). Pri vytlieskavaní slov *Ema, Emo, arašidy* treba žiakov upozorniť, že v týchto slovách tleskame v prvom tlesknutí len na jeden zvuk: *E* (v slove E-ma), *a* (v slove a-ra-ši-dy).

V slove *arašidy* majú doplniť chýbajúce písmeno A, najlepšie červenou ceruzkou. Ak sa budú pýtať, prečo sú niektoré písmená červené, vysvetlíme im, že červené písmená im majú uľahčiť vytlieskanie.

3/Cvičenie označené piktogramom domčeka

V cvičení je možné nakresliť *akordeón, akvárium, astru, antilopu, anjela, agát, ananás, anténu, arašidy, atrament, acidko...*

Strana 4

Úvodná strana k písmenu I.

4/Rozumkáčik

Odpoveď na otázky *Skutočne tleskali kvety spolu s Emou? Prečo sa kvety hýbali?* je: *Kvety v skutočnosti netlieskali, Ema si to len predstavovala. Hýbali sa preto, lebo vial jemný vánok.*

Pedagóg upozorní žiakov na fakt, že iskerník je síce krásny, ale jedovatý. Z tohto dôvodu ho nesmú chytať do rúk (mohli by sa im na nich vytvoriť pľuzgiere) ani dávať do úst.

Z rovnakých dôvodov by nemali dávať do úst ani iné neznáme rastliny.

POZOR!

V poslednej úlohe si žiaci pri krúžkovaní písmen *I, i, í* nesmú pomýliť tvary písmen *I, i, í* s tvarom písmena *l*. Pedagóg na tabuľu napíše červenou kriedou (fixkou) písmená *I, i, í*. Modrou kriedou (fixkou) nakreslí písmeno *l*. Potom žiakom vysvetlí, že majú krúžkovať červenou ceruzkou len písmená *I, i, í*. Treba ich upozorniť na tvar veľkého tlačeneho *I*, na to, že má dole i hore rovnakú priečnu čiarku. Žiakom vysvetlí, že písmeno *l* nie je písmeno *I*, len sa naň podobá. Budú ho preberať neskôr.

Žiakov treba upozorniť aj na tvar malého tlačeneho *i* – na to, že sa podobá na tvar písmena *l*. Písmeno malé *i* je však kratšie a má bodku.

4/1

Kreslenie kvetov a trávy slúži na rozcvičenie ruky pred písaním.

4/2

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. V prípade, že žiaci s analýzou slov na slabiky nemajú problémy, môžeme s nimi analyzovať aj slabiky na hlásky.

Napriek tomu, že žiaci nepoznajú všetky písmená pri obrázkoch, žiadame od tých, ktorí to zvládnu, aby na základe sluchovej analýzy určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*MA, TA, RA, GI...*). V slovách *Emo, mama, tato, gitara* majú sluchom hľadať zvuky/písmená, ktoré si doteraz osvojili.

Strana 5

5/4

V tomto cvičení sa žiaci opäť vracajú k príbehu. Pomenúvajú obrázky a na základe porovnávania s úvodným textom vyberajú a krúžkujú tie správne.

Emo telefonuje alebo hrá na gitare? Emo v príbehu hral na gitare.

Iskerníky sú v Eminej predstave šťastné alebo sú smutné? Iskerníky v príbehu sú šťastné, tleskajú spolu s ňou.

Emo v príbehu behá alebo tleska? Emo v príbehu tleska.

5/Cvičenie označené piktogramom domčeka

V cvičení je možné nakresliť *tričko, krík, kríž, hríb, list...*

Strana 6

Úvodná strana k písmenu *E*.

6/Rozumkáčik

Na otázku *Aké vlasy má Emo?* môžu žiaci odpovedať: *dlhé, čisté, hnedé, husté, kučeravé, strapaté, brčkavé, pekné, lesklé.* (*Aké vlasy má Emo? Krátke, čisté, hnedé, husté, kučeravé, strapaté, brčkavé, pekné, lesklé.*)

6/1 – Cvičenie s piktogramom formulky

Žiaci, ktorí nakreslia vlasy skôr ako ostatní, môžu okrem vyfarbovania postavičiek skúsiť vytvárať z kúska špagátu Emin alebo Emov vlas.

6/2

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. V prípade, že žiaci s analýzou slov na slabiky nemajú problémy, môžeme s nimi analyzovať aj slabiky na hlásky. Napriek tomu, že žiaci nepoznajú všetky písmená pri obrázkoch, žiadame od tých, ktorí to zvládnu, aby na základe sluchovej analýzy určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*CE, PE, MA, KA,...*)

Pri písaní písmen žiaci sluchom hľadajú v slovách zvuky/písmená, ktoré si doteraz osvojili.

Strana 7

7/4

V tomto cvičení majú žiaci odpovedať na otázku *Čo robí Ema?* V odpovediach *Ema číta (Ema píše)* majú nájsť a doplniť doteraz osvojené hlásky/písmená. Pri ich určovaní si môžu pomôcť vytlieskaním viet po slabikách: E-ma či-ta (E-ma pí-še.)

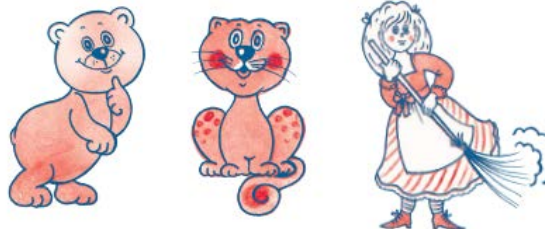
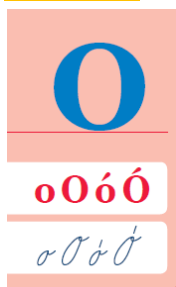
7/Cvičenie označené piktogramom domčeka

V úlohe, v ktorej majú žiaci opísať jedny z Popoluškiných šiat, môžu byť riešením tieto slová: *dlhé, pekné, nádherné, jemné, biele, strieborné, ružové, plesové, večerné, vyšívané, čipkové, bodkované, ... , otrhané, zaplátané.*

V úlohe, v ktorej majú žiaci nakresliť niekoľko obrázkov začínajúcich sa na *e*, je možné nakresliť *egreš, encyklopédiu, eso, Eskimáka, euro, električku...*

V úlohe, v ktorej majú žiaci nakresliť niekoľko obrázkov, ktoré majú vo vnútri *e* je možné nakresliť *grep, jeleňa, ježa, keks, les, leva, med...*

Strana 8

Úvodná strana k písmenu *O*.

8/Rozumkáčik

V *Rozumkáčiku* je úloha, v ktorej treba povedať slovo, ktoré má dve *O*. Riešením môžu byť slová: *oriešok, koleso, kolobežka, orol, sokol, chobot, motorka, ocko, okno, osol, kotol, kostol, šošovica, bobor, otvor, proso, ovos, obchod, ozdoba, obloha, obor, oko...*

8/1

Kreslenie orieškov slúži na rozcvičenie ruky pred písaním.

Nezáleží na tom, akým spôsobom žiaci oriešky kreslia (od linajky po linajku, voľne v priestore medzi linajkami...), dôležité je rozcvičenie ruky pred písaním.

8/2

Pri písaní tvarov písmena *O* žiakov upozorníme, aby tvary písali vpravo užšie. Orišok je široký na oboch stranách, písmeno *O* je úzke a vpravo je skoro rovné.

8/3

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. V prípade, že žiaci s analýzou slov na slabiky nemajú problémy, môžeme s nimi analyzovať aj slabiky na hlásky.

Od žiakov, ktorí to zvládnu, žiadame, aby na základe sluchovej analýzy určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali. Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení, ale aj iné (KA, ŠA, CA, PA, PO, ŠO, ŠI, VI, TY, KY, KE...).

Pedagóg žiakov upozorní, že v slove opasok tleskame v prvom tlesknutí len na jeden zvuk O. Tiež ich upozorní na správne vytlieskanie slov *Popoluška* a *topánky*: Popoluška, topánky sa netlieskajú Po-po-lu-ška, to-pá-nky, ale Po-po-luš-ka, to-pán-ky.

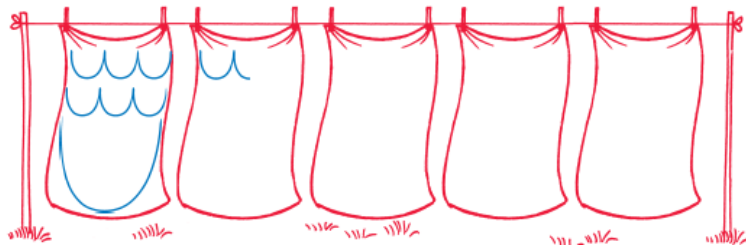
Pri písaní písmen žiaci sluchom hľadajú v slovách zvuky/písmená, ktoré si doteraz osvojili.

Strana 9

9/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Necháme žiakov, aby čítali pomaly, naťahujúc slabiky a slová. Treba mať trpezlivosť s ich pomalým tempom.

Strana 10

Úvodná strana k písmenu U.

10/2

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. V prípade, že žiaci s analýzou slov na slabiky nemajú problémy, môžeme s nimi analyzovať aj slabiky na hlásky.

Opäť žiadame žiakov, ktorí to zvládnu, aby určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení, ale aj iné (MA, MI, ME, MO, MÚ, LÚ, SÚ, ŠU...).

Pedagóg žiakov upozorní na správne vytlieskanie (rozdelenie na slabiky) slova *mačička*: mačička sa netlieska ma-či-čka, ale ma-čič-ka.

Pri písaní písmen žiaci sluchom hľadajú v slovách zvuky/písmená, ktoré si doteraz osvojili.

Strana 11

11/4

Riešenie: *Ema a Emo jedia medovníčky. Emo a Ema utekajú.*

11/5

Prebraté písmená žiaci zakrúžkujú červenou ceruzkou (*a, i, e, o, u*). Neprebraté písmená zakrúžkujú modrou ceruzkou.

11/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Necháme žiakov, aby čítali pomaly, naťahujúc slabiky a slová. Treba mať trpezlivosť s ich pomalým tempom.

Strana 12

Úvodná strana k písmenu *M*.

12/2

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. Je možné s nimi analyzovať aj slabiky na hlásky. Žiadame od nich, aby na základe sluchovej analýzy určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesnutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*JE, ŽI, BA, BA, E, MA, E, MO, MI, SA...*)

V slovách *Ema, Emo* si žiaci sami diktujú slová po slabikách (*E-ma, E-mo*). V slovách *mačička a misa* doplnia prvú slabiku a skúsia doplniť aj ostatné písmená (v slovách *mačička a ježibaba*).

Strana 13

13/4

Každé slovo vo vetách je znázornené obrázkom alebo písmom.

Vety čítame: *Ema hladká mačičku. Ema leje mlieko. Mačička pije mlieko. Mačička má Emu a Ema.*

Žiak môže použiť akékoľvek pomenovanie pre mačku – *mačička, mačka, mača...*

Každé pomenovanie, ktoré nie je v rozpore s obrázkom, považujeme za správne.

13/5

V tomto cvičení žiaci spájajú písmená do im známych spojení (otvorených slabík) *MA, MI, ME, MO, MU*.

M je znázornené modrou a samohlásky červenou farbou preto, aby pochopili, čo od nich žiadame: spájať modré písmeno postupne so všetkými červenými. Je vhodné, aby žiaci každé spojenie naznačili iným farebným oblúčikom. Cvičenie robíme spolu s nimi aj na tabuľu.

Žiakom nehovoríme, že modré písmeno musí byť v slabike vždy prvé, pretože existujú aj slabiky začínajúce samohláskou *EM* (Em-ka), *IM*, *AM* (am-fi-te-á-ter, Am-ster-dam), *UM*... V tomto štádiu však žiaci väčšinou slabiky *AM*, *IM*, *EM*, *OM*, *UM* nevedia prečítať (učia sa čítať slabiky *MA*, *MI*, *ME*, *MO*, *MU*), preto sa slabikám, ktoré sa začínajú samohláskou, nevenujeme.

Ak by napriek tomu nejaký žiak napísal slabiku začínajúcu sa samohláskou (červeným písmenom), napríklad *AM*, no prečítal by ju ako *MA*, opravíme ho. Ak by ju prečítal správne (*AM*), pochválime ho, no vysvetlíme mu, že takéto typy spojenia sa budeme učiť neskôr. Teraz sa učíme spájať slabiky tak, aby bolo na začiatku modré písmeno, lebo je to jednoduchšie.

Slabiky žiaci zapisujú (aj v ďalších cvičeniach tohto typu) tak, aby to bolo pre nich čo najjednoduchšie, buď jednofarebne (ceruzkou, perom) alebo modro-červeno (farebnými perami, ceruzkami).

13/6

V tomto cvičení žiaci spájajú slabiky do slov. Spájať môžu rôzny počet slabík.

Pri skladbe konkrétneho slova možno použiť každú kartičku len raz.

(Z tohto dôvodu sú v tomto cvičení dve kartičky so slabikou *MA*, aby mohli žiaci vytvoriť slovo *mama*.)

Pri skladaní druhého slova môžeme použiť opäť všetky kartičky, no každú zas len raz. Žiaci každé slovo vyznačia iným farebným oblúčikom. Pri vytváraní slova *MÁ* nemôžeme urobiť oblúčik, dáme teda pod kartičku farebnú bodku.

Používať rôzne farby odporúčame preto, aby žiaci pochopili princíp spájania. Keď ho už budú mať osvojený, môžu robiť ďalšie oblúčiky ceruzkou, pretože na všetky slová nebudú mať dostatok farebných ceruziek.

Slová zapisujú podľa toho, čo im bude najjednoduchšie – ceruzkou alebo perom. Môžeme so žiakmi vytvoriť systém – postupne skúšať spájať každú slabiku s každou. Riešením sú slová: *mama*, *mame*, *mami*, *mamu*, *Mima*, *Mime*, *Ema*, *Eme*, *Emu*, *Emo*, *máme*, *má*...

Cvičenie je potrebné robiť so žiakmi spoločne na tabuli.

13/7

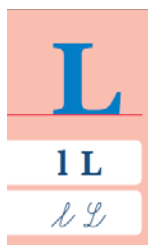
Úloha je divergentná. Sú dve správne riešenia. Prvou možnosťou je, že žiaci prečiarknu obrázok orechov, pretože ich pomenovanie sa začína na o a pomenovanie ostatných obrázkov na m. Druhou možnosťou je, že prečiarknu obrázok misy, pretože neslúži na jedenie, a mlieko, múka, maslo a med áno. Svoje riešenie musia žiaci zdôvodniť.

13/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Úloha je divergentná. Prvým možným riešením je prečiarknutie obrázka somára, pretože jeho pomenovanie má písmeno *m* v prostriedku a pomenovanie

ostatných má *m* na začiatku. Druhým možným riešením je prečiarknutie obrázka malín, pretože nepatria do skupiny zvierat, ktorú tvoria ostatné obrázky. Obe riešenia sú správne. Svoje riešenie musia žiaci zdôvodniť.

Strana 14

Úvodná strana k písmenu *L*.

14/2

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. So žiakmi je možné analyzovať aj slabiky na hlásky. Žiadame od nich, aby určili počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a aby hlásky aj identifikovali.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení, alebo aj iné (*LA, MA, ME, LE, LI, MI, MO, LO, LÚ, KA...*).

Pedagóg žiakov upozorní na správne rozdelenie slova (vytlieskanie) *lavička* na slabiky (*lavička* sa netlieska *la-vička*, ale *la-vič-ka*). V slovách *lupeň*, *lúka* a *lavička* majú žiaci doplniť chýbajúce prvé slabiky a pokúsiť sa doplniť aj ostatné chýbajúce písmená.

14/Rozumkáčik

V posledných dvoch úlohách majú žiaci rozlíšiť tvary písmen *L, l, I, i, í*. Pedagog nakreslí červenou kriedou (fixkou) na tabuľu písmená *I, i, í*.

Modrou kriedou (fixkou) nakreslí písmená *L, l*. Potom žiakom vysvetlí, že majú krúžkovať modrou ceruzkou písmená *L, l* a červenou ceruzkou písmená *I, i, í*.

Strana 15

15/3

Pedagóg upozorní žiakov na to, aby v slove *lámu* nezabudli napísať dĺžeň.

15/5

V tomto cvičení majú žiaci zistiť, ktoré zo zvieratiek na obrázkoch je dospelá lama a ktoré je mláďatko. Do riadku pod dospelú lamu majú napísať *mama lama*, do riadku pod mláďatko majú napísať *malá lama*.

Strana 16

16/7

V tomto cvičení majú žiaci spájať písmená do im známych spojení (otvorených slabík) *MA, MI, ME, MO, MU, LA, LI, LE, LO, LU*.

M a *L* sú vyznačené modrou a samohlásky červenou farbou preto, aby deti pochopili, čo od nich chceme: spájať modré písmeno postupne so všetkými červenými.

Pretože žiaci v tomto štádiu, keď už poznajú dve spoluhlásky, majú s čítaním slabík najväčšie problémy, je žiaduce, aby s nimi pedagóg pracoval aj pomocou vyrobených kartičiek.

16/8

V tomto cvičení žiaci spájajú slabiky do slov.

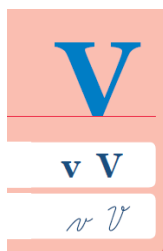
Riešením sú slová: *láme, lámu, malá, malé, malí, malú, mala, mama, mame, mamu, lama, lame, lamu, máme, Ema, Eme, Emu, Emo, Ela, Ele, Elu, má, melú...* Cvičenie je potrebné robiť so žiakmi spoločne na tabuli.

16/9

Slovo *lama* je ukryté takým spôsobom, že každé z písmen je nahradené obrázkom, ktorého pomenovanie sa začína daným písmenom: *L* – *lavička*, *A* – *arašidy*, *M* – *mačička*, *A* – *arašidy*.

Riešenie: Napravo je ukryté slovo *maco* (mačka/mača/mačiatko, arašidy, cukrík/cukríky, opica).

Strana 17

Úvodná strana k písmenu *V*.

17/2

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. So žiakmi môžeme analyzovať aj slabiky na hlásky. Žiaci opäť určujú počet zvukov (hlások) v jednom tlesknutí (slabike) a identifikujú dané hlásky.

Pedagóg môže použiť na analýzu tie slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*VÍ, LA, RY, BY, LÁ, VA, ME, DÚ, ZA...*).

V slovách *víla, láva, medúza* majú žiaci doplniť chýbajúce slabiky.

Žiaci si ich sami diktujú.

Strana 18

18/4

V tomto cvičení majú žiaci spájať písmená do im známých spojení (otvorených slabík) *MA, MÁ, MI, ME, MO, MU, LA, LÁ, LI, LE, LO, LU, VA, VÁ, VI, VE, VO, VU*.

Pred písaním slabík je vhodné vyznačiť spojenia farebnými ceruzkami. (Napríklad slabiky *MA, MI, ME, MO, MU* jednou farbou, slabiky *LA, LI, LE, LO, LU* druhou farbou a slabiky *VA, VI, VE, VO, VU* treťou farbou.)

Cvičenie je potrebné robiť so žiakmi spoločne na tabuli.

Žiaci sa v tomto čase učia čítať, písať a tvoriť otvorené slabiky.

Ak niektorí z nich vedia tvoriť, čítať a písať aj uzatvorené slabiky, pochváľme ich za to, ale tento druh slabík ešte so žiakmi nepreberajme, bolo by to predčasné. Žiaci už v tomto čase poznajú až tri spoluhlásky.

Z tohto dôvodu môžu mať s čítaním slabík problémy. Je žiaduce, aby s nimi pedagóg pracoval aj s využitím vyrobených kartičiek.

Strana 19

19/5

V tomto cvičení majú žiaci spájať slabiky do slov. Použiť môžu viacero kartičiek.

Riešením sú slová *víla, lama, uvi, uvila, umelá, ulovila, Vilo, Ema, Ela, Eva, Eme, Iva, Ivo, Ivovi, málo, máme, má, máva, loví, volá, voláme, láme, láva, mala, malá, víla Lola...* Cvičenie je potrebné robiť so žiakmi spoločne na tabuli.

Strana 20

Úvodná strana k písmenu S.

20/1

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. So žiakmi je možné analyzovať aj slabiky na hlásky.

Pedagóg môže použiť na analýzu slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*MI, SA, SÝ, SE, ME, NÁ...*)

V slovách *misa, semená* žiaci dopĺňajú chýbajúce slabiky, ktoré si sami diktujú.

V slovách *sýkorka* a *semená* žiaci skúšajú doplniť chýbajúce písmená.

Strana 21

21/4

Pri riešení je možné pracovať aj s kartičkami, na ktorých sú napísané písmená. Na každej kartičke je jedno písmeno.

Pedagóg ukáže žiakom písmená *MI* (v pravej ruke má písmeno *M*, v ľavej písmeno *I*). Žiaci čítajú. Potom pedagóg ruky prekríži – vznikne *IM*. Žiaci

skúšajú túto novú slabiku prečítať. Na poradí červenej a modrej kartičky nezáleží, ak žiaci vedia, ktorú slabiku vytvárajú a píšú.

Ak žiaci vytvoria slabiku IM, mali by tomu rozumieť. Mali by prečítať slabiku *IM* správne, nečítať namiesto toho *MI*.

Týmto spôsobom môžu čítať slabiky: *SO, OS, MU, UM, SÚ, ÚS*.

Keď pedagóg zdvihne pravou rukou dve kartičky, napríklad písmená *MÁ*, a ľavou zdvihne ešte jedno modré písmeno, napríklad *M*, vznikne zatvorená slabika *MÁM*.

Spojenia, ktoré je možné vytvoriť v tomto cvičení:

MA, MÁ, ME, MI, MO, MU, MÚ, LA, LÁ, LE, LI, LO, LU, LÚ, VA, VÁ, VE, VI, VO, VU, SA, SÁ, SE, SI, SO, SU, SÚ

IM, UM, OS, ÚS, MÁM, MAL, LÁM, LEM, LOM, LOV, VÁM, VÁS

Žiaci nemusia vyznačiť a napísať všetky tieto možnosti.

Strana 22

22/5

Riešením sú tieto možnosti: *Eva, Ela, Emo, Ema, Emu, Iva, Imo, Ima, má, lama, osa, olámala, olámu, sama, sami, samu, Samo, sila, Sisa, milá, Mila, misa, Mima, Mimu, láva, lámu, malá, mala...*

22/6

Riešením je slovo *veslo*.

22/7

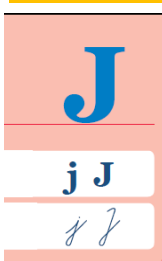
Riešením je slovo *misa*.

Pedagóg usmerňuje žiakov, aby písmená prečiarkovali tak, že napokon zostane slovo zobrazené na obrázku. Môže sa žiakov opýtať, či by vedeli nájsť okrem slova *misa* aj iné riešenie. Iným riešením by mohlo byť napríklad slovo *Emil* alebo slovo *mučí*.

22/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Necháme žiakov, aby čítali pomaly, naťahujúc slabiky a slová. Treba mať trpezlivosť s ich pomalým tempom.

Strana 23

Úvodná strana k písmenu *J*.

23/2

Názvy obrázkov: *jeseň, jama, jabloň*

Úlohou žiakov je vytlieskať pomenovania, teda tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. Môžeme so žiakmi analyzovať aj slabiky (aj zatvorené) na hlásky. Pedagóg môže použiť na analýzu slabiky, z ktorých sa skladajú slová v tomto cvičení (*JE, SEŇ, JA, MA, JAB, LOŇ*).

V slove *jama* žiaci dopĺňajú chýbajúce slabiky (dikujú si ich sami), v slovách *jeseň* a *jabloň* doplnia chýbajúce písmená v prvých slabikách.

Pedagóg žiakov upozorní na správne rozdelenie slova *jabloň* na slabiky (slovo *jabloň* sa nevytlieskava ako *ja-bloň*, ale *jab-loň*).

Strana 24

24/4

Môžu vzniknúť tieto otvorené a zatvorené slabiky: *ja, aj, jaj, je, ej, jej, ji, jo, ju...*

24/5

Žiaci v tomto cvičení vyhľadajú a zakrúžkujú vo vete samohlásky. Potom slová vo vete vytlieskajú po slabikách. Počet tlesknutí/slabík spočítajú a napíšu ho na koniec vety. V tejto vete je 8 tlesknutí.

Strana 25

25/6

Môžu vzniknúť tieto slová: *umelá, ujo, láme, Ema, Eme, Emo, Ela, moja, moju, ja, jama, Maja, Maju, mame, mala, majú, má, máme, volajú, volá, lama, lame, Jula, Jola, Joja, malá, Majo, Lajo, uja...*

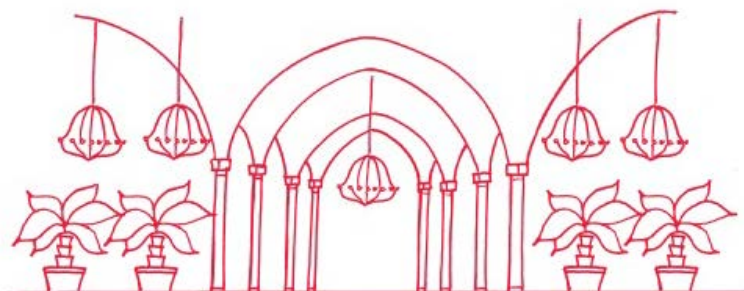
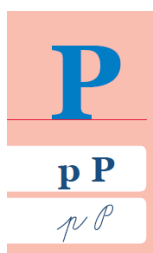
25/7

Na čiary treba nakresliť koňa (prípadne somáríka či poníka) a mačku.

25/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Necháme žiakov, aby čítali svojím tempom (ako na strane 22).

Strana 26

Úvodná strana k písmenu *P*.

26/2

Úlohou žiakov v tomto cvičení je vytlieskať pomenovania, čiže tleskaním rozdeliť zobrazené slová na slabiky. So žiakmi môžeme analyzovať aj slabiky (i zatvorené) na hlásky.

Žiaci dopĺňajú chýbajúce slabiky, ktoré si sami diktujú. Pedagóg ich upozorní na správne delenie slov *lampa*, *palma* a *Popoluška*. Vysvetlí im, že slová *lampa*, *palma*, *Popoluška* sa nevytlieskávajú *la-mpa*, *pa-lma*, *Po-po-lu-ška*, ale *lam-pa*, *pal-ma*, *Po-po-lu-š-ka*.

Strana 27

27/4

Môžu vzniknúť tieto slová: *palma*, *mapa*, *mala*, *lampa*, *pes*, *oslava*, *laso*, *lama*, *pi*, *pije*, *pila*, *je*, *má*, *málo*, *máva*, *maslo*, *sova*, *pilo*, *Jela*...

V prípade, že žiaci vytvoria slová *lampi*, *mapi* alebo *Palo* (keďže pravopis týchto slov ešte neovládajú), vysvetlíme im, že z týchto kartičiek tieto slová vytvoriť nemôžeme, pretože sa správne píšu inak.

Strana 28

28/5

Žiaci sami posúdia, čo podľa nich môže byť v paláci. Každé riešenie, ktoré primerane zdôvodnia, môžeme pokladať za správne.

Žiakom vysvetlíme význam slov *imelo* a *múmia*.

Imelo:

Imelo je jedovatá rastlina, ktorá zapúšťa korene do inej rastliny, do stromu. Vidieť ho dobre v zime, keď sú stromy holé, pretože imelo je vždy zelené – aj v zime.

Múmia:

Starí Egyptania kedysi dávno pred niekoľko tisíc rokmi verili, že telo budú potrebovať aj po smrti, inak ich duše nenájdu pokoj, preto telá mŕtvych napúšťali živicom – miazgou stromov. Vďaka tomu sa mnohé z nich uchovali dodnes. Tieto telá nazývame múmie.

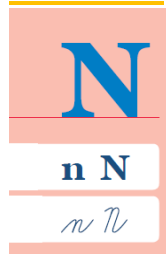
28/6

Riešením je veta: *Moja mama je milá.*

28/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Opäť necháme žiakov, aby čítali tempom, ktoré im vyhovuje.

Strana 29

Úvodná strana k písmenu *N*.

29/2

Žiaci vytlieskajú/vyslabikujú slová a môžu ich aj po jednotlivých slabikách vyhláskovať. Dopĺňajú chýbajúce slabiky, ktoré si sami diktujú. Pedagóg žiakov

upozorní na správne delenie slov *vlna* a *paplón*.

Vysvetlí im, že slová *vlna* a *paplón* sa vytlieskávajú *vl-na*, *pap-lón*.

Strana 30

30/4

Môžu vzniknúť tieto slová: *silný, silná, silné, silnú, slamený, slamená, slamené, slamenú, slaný, slaná, slané, slanú, usilovný, usilovná, usilovné, usilovnú, unavený, unavená, unavené, unavenú, iný, iná, iné, inú, lov, na, i...*

Strana 31

31/6

Tlesknutí je 10.

31/7

Predpokladáme, že žiaci vyfarbia *salámu, maslo, ananás, nugáty, melón*. Pedagóg žiakov usmerní a spoločne si zdôvodnia, prečo nie je vhodné *pivo* a *víno* a zároveň zdôvodnia, prečo neprinesie babka deťom ostatné veci.

Strana 32

32/8

Žiakom treba vysvetliť, že rozprávačom je tatko, preto slovo *ja* znamená *tatko*. Treba vysvetliť význam slova *lós*.

Lós

Lós znamená tiket. Je to papierový doklad, na základe ktorého možno niečo vyhrať.

32/10

Ide o divergentnú úlohu. Má dve správne možnosti riešenia. Žiaci môžu prečiarknuť slovo *slon*, pretože sa začína písmenom *s* a ostatné písmenom *p*. Druhým riešením je prečiarknuť slovo *páv*, lebo *páv* je vták, kým ostatné sú štvornohé zvieratá. Treba vysvetliť slovo *pavián*.

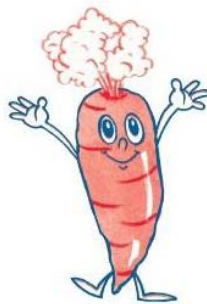
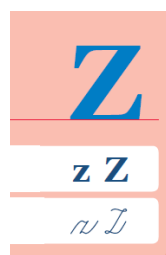
Pavián

Pavián je druh opice, podobne ako šimpanz alebo gorila.

32/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Žiaci pracujú rovnako ako na strane 22.

Strana 33

Úvodná strana k písmenu Z.

33/2

Žiaci vytlieskajú/vyslabikujú slová a môžu ich aj po jednotlivých slabikách vyhláskovať. Dopĺňajú chýbajúce slabiky, ktoré si sami diktujú: ZÁ-VES, ZA-JO, ZÁ-VIN, VÁ-ZA.

Strana 34

34/4

Môžu vzniknúť tieto slová: *váza, Lujza, závej, záves, závin, závoj, zápas, Ves, pas.*

Strana 35

35/6

Tlesknutí je 11.

Slová vo vete vytlieskame nasledovne: Za-jo sa na-o-zaj po-u-si-lo-val.

Strana 36

36/11

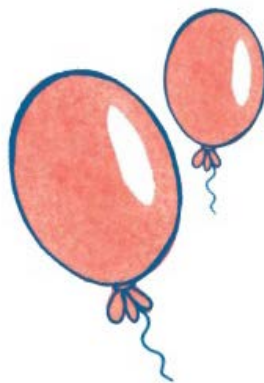
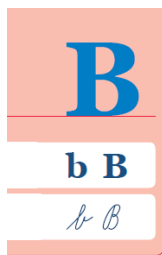
Ide o divergentnú úlohu. Žiaci môžu prečiarknuť *misu*, lebo nie je ovocie, alebo *ananás*, lebo sa začína na *a*.

Každé riešenie, ktoré žiak primerane zdôvodní, možno považovať za správne.

36/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Žiaci pracujú rovnako ako na strane 22.

Strana 37

Úvodná strana k písmenu *B*.

37/2

Žiaci vytlieskajú/vyslabikujú slová a dopĺňajú chýbajúce slabiky, ktoré si sami diktujú. Pri slove *blúza* budú potrebovať pomoc.

Pedagóg upozorní žiakov na správne vytlieskavanie slova *izba*.

Strana 38

38/4

Môžu vzniknúť tieto slová: *bazény, balóny, banány, bonbóny, bubny, noviny, balvany, Jany, ja, bója.*

Strana 39

39/7

Pedagóg usmerní žiakov pri výbere slova *benzín*. Vede so žiakmi motivačný rozhovor o tom, na aké účely sa benzín využíva a upozorní ich, že benzín nie je vhodný na zabávanie.

Strana 40

40/8

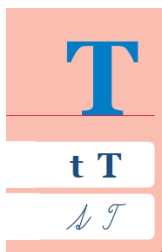
Žiaci musia dobre prečítať oba riadky – Zajovu otázku aj Eminu odpoveď.

Až po prečítaní Eminej odpovede prídu na to, čo treba doplniť v Zajovej otázke.

40/Cvičenie označené piktogramom domčeka

Žiaci pracujú rovnako ako na strane 22.

Strana 41

Úvodná strana k písmenu *T*.

Ak sa budú žiaci pýtať, akej farby majú vlasy Tóno a jeho rodičia, povieme im, že Tóno a jeho mamka majú vlasy žltej a Tónov tata hnedej farby.

Strana 42

42/2

Žiaci vytlieskajú/vyslabikujú slová a dopĺňajú chýbajúce slabiky, ktoré si sami diktujú. Pri slove *plot* budú potrebovať pomoc pedagóga.

Strana 43

43/4

Môžu vzniknúť tieto slová: *Anton, sem, osol, osem, ovos, omyl, olúp, uzol, Ivan, úsmev, lúp, umyl*.

Keby žiaci vytvorili slovo *MYLAN* (keďže neovládajú pravopis písania tohto slova), treba ich upozorniť, že toto slovo vytvoriť nemôžu, lebo je gramaticky nesprávne.

Strana 44

44/6

Tlesknutí je 11.

Strana 45

45/8

Ide o divergentnú úlohu. Žiaci môžu prečiarknuť slovo *muzikant*, lebo nemá nič spoločné s lietaním, alebo slovo *letec*, lebo slovo *letec* nemá na konci *t*.

45/9

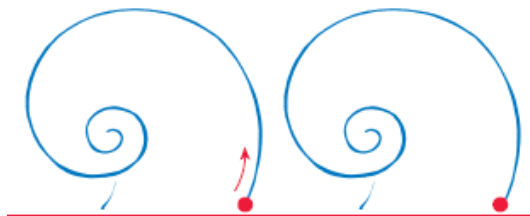
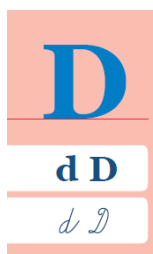
Novými slovami sú slová *lopta* a *slon*.

45/Cvičenie označené piktogramom domčeka (vľavo)

Cvičenie slúži na precvičenie písania a čítania slov so spoluhláskovými skupinami.

Riešením cvičenia môžu byť slová *tma*, *sme*, *smeje*, *smejú*, *zmena*, *zmija*, *zmizol*, *snotana*, *smola*, *vlas*, *slama*, *snop*, *slabá*, *sláva*, *Slávo*, *blato*, *blúza*, *plomba*, *plus*, *svetlo*, *zvon*, *Zvolen*, *zje*, *spí*, *spona*, *tvoj*...

Strana 46

Úvodná strana k písmenu *D*.

46/2

Pedagóg upozorní žiakov na správne vytlieskavanie slov *mydlo* a *umývadlo*.

Strana 47

47/4

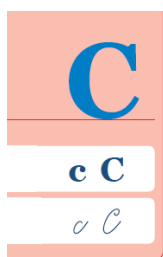
Môžu vzniknúť tieto slová: *uzda*, *dala*, *Linda*, *Ida*, *Ivan*, *Ivo*, *jazda*, *Lada*, *búda*, *voda*, *bunda*, *Vanda*, *uzly*, *voly*.

Strana 48

48/6

Ide od divergentnú úlohu. Prečiarknuť možno slovo *voda*, lebo ostatné slová sú mená, alebo slovo *Dana*, lebo *Dana* sa začína na *Da*, kým ostatné slová sa na *da* končia.

Strana 49

Úvodná strana k písmenu C.

49/2

Pedagóg žiakov upozorní na správne vytlieskavanie slov *cukríky*, *jazvec*, *ovca*.

Strana 50

50/4

Ide o divergentnú úlohu. Prečiarknuť možno slovo *palác*, lebo nie je zviera, alebo *lev*, lebo nemá na konci *c*.

Strana 52

Úvodná strana k písmenu K.

52/2

Pedagóg žiakov upozorní na správne vytlieskavanie slova *okno*.

Strana 54

54/4

Poznámka: Kaštieľ v obci Svätý Anton bol postavený tak, aby mal štyri brány (štyri ročné obdobia) a dvanásť komínov (dvanásť mesiacov v roku).

Dnes sa v zámku nachádza poľovnícke múzeum. Jedna sála je venovaná len kynológii, jedna sokoliarstvu.

Strana 56

56/8

Sú tu divergentné úlohy. V prvej úlohe možno prečiarknuť slovo *kostým*, lebo nie je na jedenie, alebo *bábovka*, lebo sa nezačína na *k*. V druhej úlohe možno prečiarknuť slovo *vlk*, lebo sa nezačína na *k*, alebo *kvet*, lebo nie je zviera.

56/Cvičenie označené piktogramom domčeka (vľavo)

Riešením môžu byť slová *mláka, Vlado, vlak, plavec, klobúk, klub, dve, kvak, cvak, cvála, kvet, psík, sponka, vzácne, vták, skala...*

Strana 57

Úvodná strana k písmenu R.

Strana 59

59/2

Pedagóg upozorní žiakov na správne vytlieskavanie slova *cárovná*.

Strana 61

61/8

Ak na to neprídu žiaci sami, treba ich upozorniť, že na vyprážený syr treba okrem syra aj *olej, múku a vajcia*, na medovú tortu s citrónovým krémom okrem *medu a citrónov* aj *múku, vajcia, cukor a maslo*.

Strana 62

62/9

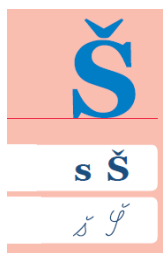
Ide o divergentné úlohy. V prvej úlohe možno prečiarknuť slovo *mrkva*, lebo sa nezačína na *p*, alebo *perla*, lebo nepatrí medzi zeleninu.

V druhej úlohe možno prečiarknuť slovo *sirup*, lebo sa nezačína na *k*, alebo *kominár*, lebo nepatrí medzi potraviny.

62/Cvičenie označené piktogramom domčeka (sú dve na tejto strane)

Riešením môžu byť slová *vrana, vrabec, vrak, prak, vrece, treba, krém, tri, prosím, proso, krok, krík, brum, sporák, stará, ktorá, drak...*

Strana 63

Úvodná strana k písmenu Š.

Vnútoraná strana obálky – PEXESO

Po prebratí písmena Š žiaci môžu vystrihnúť kartičky pexesa a využiť ich na hodine slovenského jazyka alebo na hodine informatickej výchovy. Na hodine slovenského jazyka si môžu žiaci precvičiť čítanie slov hľadaním párových kartičiek. Na hodine informatickej výchovy môžu názvy niektorých zvieratiek napísať do vyhľadávača na internete a naučiť sa hľadať obrázky, prípadne sa snažiť niečo o zvieratkách z internetu prečítať.

ZÁVER

Na záver vám chcem popriať veľa úspechov vo vašej peknej, no neľahkej práci a usilovných a milých žiakov.

Autorka

Svoje postrehy a námety posielajte na adresu redakcie:
Vydavateľstvo AITEC, s. r. o., Slovinská 12, 821 04 Bratislava
E-mail: redakcia@aitec.sk

